

**YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄ-
RÄYS (laajennettu toinen jaosto)
2 päivänä kesäkuuta 2003 ***

Asiassa T-276/02,

**Forum 187 asbl, kotipaikka Bryssel (Belgia), edustajinaan barrister A. Sutton ja
barrister J. Killick,**

kantajana,

vastaan

**Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään R. Lyal ja V. Di Bucci, prosessi-
osoite Luxemburgissa,**

vastaaajana,

jossa kantaja vaatii sen 27.2.2002 tehdyn komission päätöksen kumoamista, jolla
aloitetaan EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätty menettely koordinoitikeskuksia
koskevan Belgian lainsäädännön osalta,

¹
* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja N. J. Forwood sekä tuomarit
J. Pirrung, P. Mengozzi, A. W. H. Meij ja M. Vilaras,

kirjaaja: H. Jung,

on antanut seuraavan

määräyksen

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeuden säännökset

1 EY:n perustamissopimuksen [88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskoh-
taisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen
(EY) N:o 659/1999 1 artiklassa (EYVL L 83, s. 1; jäljempänä valtioneuvoston
soveltamisasetus), joka tuli voimaan 16.4.1999, olevien määritelmien mukaan
asetuksessa tarkoitetaan

”a) ’tuella’ toimenpiteitä, jotka täyttävät kaikki perustamissopimuksen
[87] artiklan 1 kohdassa asetetut tunnusmerkit;

b) 'voimassa olevalla tuella'

— —

v) tukia, joiden voidaan katsoa olevan voimassa olevia tukia, koska voidaan osoittaa, että ne käyttöönottohetkellä eivät vielä olleet tukia, mutta ovat muuttuneet myöhemmin sellaisiksi yhteismarkkinoiden kehityksen johdosta ilman, että jäsenvaltio olisi muuttanut niitä. Jos tietyt toimenpiteet muuttuvat tuiksi sen jälkeen, kun tietty toiminta on vapautettu kilpailulle yhteisön lainsäädännössä, näitä toimenpiteitä ei kilpailun vapauttamiselle vahvistetun ajankohdan jälkeen pidetä voimassa olevana tukena.

c) 'uudella tuella' kaikkia tukia, eli tukiohjelmiä ja yksittäisiä tukia, jotka eivät ole voimassa olevaa tukea, mukaan lukien voimassa olevan tuen muutokset;

— — .”

Koordinointikeskuksia koskevat kansalliset säännökset

- 2 Koordinointikeskuksia koskevan Belgian lainsäädännön perustana on 30.12.1982 annettu kuninkaan päätös nro 187 (jäljempänä kuninkaan päätös nro 187). Mainittua lainsäädäntöä sovelletaan toimiluvan saaneisiin koordinointikeskuksiin.

- 3 Yleisestä verotusjärjestelmästä poiketen toimiluvan saaneiden koordinoitukeskusten veronalainen tulo määritetään pääsääntöisesti arvioverotuksen perusteella. Veronalaisen tulon määrä on määrätty prosenttiosuus tietyistä koordinoitukeskuksen menoista.
- 4 Silloin kun veronalaisen tulon määrittämisessä käytettävän prosenttiosuuden määrittämiseksi ei ole objektiivisia arviointiperusteita, prosenttiosuudeksi on pääsääntöisesti vahvistettava 8 prosenttia.
- 5 Koordinoitukeskusten veronalaista tuloa verotetaan tavanomaista yhtiöveron määrää vastaavasti.
- 6 Sen lisäksi, että toimiluvan saaneiden koordinoitukeskusten veronalainen tulo määritetään arvioverotuksen perusteella, niihin sovelletaan poikkeuksellista verotusjärjestelmää irtainta ja kiinteää omaisuutta koskevan ennakkooperinnän sekä rekisteröintioikeuksien osalta.
- 7 Koordinoitukeskusten toimiluvalla asetetaan tiettyjä edellytyksiä, joista yksi on kuuluminen sellaiseen monikansalliseen ryhmittymään, joka toimii vähintään neljässä maassa, jonka oma pääoma on vähintään miljardi Belgian frangia (BEF) ja jonka vuosittainen konserniliikevaihto on vähintään 10 miljardia BEF. Toimilupa myönnetään kymmeneksi vuodeksi ja se voidaan uusida.

Riita-asian tausta

- 8 Belgian hallitus antoi 3.4.1984 komissiolle tiedoksi lakiesityksen, jolla oli tarkoitus muuttaa kuninkaan päätöksellä nro 187 säädettyä järjestelmää. Komissio teki 2.5.1984 päätöksen (jäljempänä vuoden 1984 päätös), jonka mukaan lakiesityksestä ilmenevät muutokset huomioon ottaen koordinoitikeskuksiin sovellettaviin verotusta koskeviin säännöksiin ei sovelleta EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan (josta on tullut EY 87 artiklan 1 kohta) tukisääntöjä.
- 9 Koska 27.12.1984 annetulla lailla kuninkaan päätökseen nro 187 tehdyt lopulliset muutokset eivät vastanneet komissiolle tiedoksi annettua lakiesitystä, tämä aloitti EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan (josta on tullut EY 88 artiklan 2 kohta) mukaisen menettelyn kuninkaan päätöksellä nro 187 säädetyn verotusjärjestelmän osalta, sellaisena kuin se on muutettuna.
- 10 Kuninkaan päätöstä nro 187 muutettiin uudelleen 4.8.1986 annetulla lailla, jonka sisältöä koskevan Belgian hallituksen tiedonannon johdosta komissio katsoi, ettei järjestelmään enää tullut soveltaa tukisääntöjä, ja lopetti aloittamansa menettelyn sekä antoi tätä koskevan päätöksensä tiedoksi Belgian hallitukselle 9.3.1987 päivätyllä kirjeellä (jäljempänä vuoden 1987 päätös).
- 11 Komissio antoi 11.11.1998 tiedonannon valtiontukisääntöjen soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen (EYVL C 384, s. 3), jossa se ilmoitti aikeestaan tutkia tai tutkia uudelleen kaikki jäsenvaltioissa voimassa olevat verotusjärjestelmät.

- 12 Komissio pyysi 12.2.1999 päivätyllä kirjeellä Belgian viranomaisia toimittamaan sille koordinoitikeskuksia koskevia tietoja. Belgian hallitus vastasi tähän pyyntöön 15.3.1999 päivätyllä kirjeellä.
- 13 Komission yksiköt ilmoittivat Belgian viranomaisille 17.7.2000 päivätyllä kirjeellä, että yritysten välitöntä verotusta koskevan tiedonannon perusteella vaikutti siltä, että koordinoitikeskusten verotusjärjestelmään on vastedes sovellettava EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan valtioneutukisääntöjä. Komission yksiköt pyysivät Belgian viranomaisia esittämään mainittua alustavaa arviointia koskevat huomautuksensa.
- 14 Belgian hallitus ilmoitti 6.9.2000 päivätyllä kirjeellä pitävänsä virheellisenä 17.7.2000 päivätyssä kirjeessä esitettyä käsitystä, jonka mukaan koordinoitikeskuksia koskeva järjestelmä luokiteltiin voimassa olevaksi tueksi ja toiminnalliseksi tueksi. Belgian hallitus pyysi, että komissio esittäisi kollegiona asiasta alustavan päätelmän ennen valtioneutukien soveltamisasetuksen 17 artiklassa säädetyn yhteistyömenettelyn aloittamista.
- 15 Komissio teki 11.7.2001 Belgialle EY 88 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja aiheellisia toimenpiteitä koskevan ehdotuksen.
- 16 Belgian viranomaiset esittivät 19.9.2001 päivätyllä kirjeellä uusia huomautuksia voimassa olevaksi tueksi luokittelusta, noudatetusta menettelystä ja ehdotettujen aiheellisten toimenpiteiden sisällöstä mutta ilmoittivat samalla komissiolle, ettei näihin huomautuksiin sisältynyt hyväksymistä eikä kieltäytymistä mainittujen aiheellisten toimenpiteiden suhteen. Belgian viranomaisten mukaan valtioneutukien soveltamisasetuksen 17 artiklan mukaista yhteistyömenettelyä käsiteltiin ainoastaan 11.7.2001 tehdyn komissaarien kollegion päätöksen vuoksi.

Riidanalainen päätös

- 17 Koska Belgian viranomaiset eivät nimenomaisesti hyväksyneet aiheellisia toimenpiteitä asetetussa määräajassa, komissio aloitti Belgian viranomaisten edellä mainitussa 19.9.2001 päivätyssä kirjeessään esittämät huomautukset huomioon ottaen 27.2.2002 tekemällään päätöksellä (jäljempänä riidanalainen päätös) EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisen virallisen tutkimusmenettelyn koordinoitkeskuksia koskevan järjestelmän osalta.
- 18 Esitettyään tiivistetysti ne pääasialliset edellytykset, joiden on täyttyttävä, jotta kyseessä olevaa verotusjärjestelmää voidaan soveltaa, komissio toteaa riidanalaisen päätöksen perusteluissa seuraavaa:

”Komissio oli tosin vuonna 1984 todennut, ettei koordinoitkeskuksia koskevaan järjestelmään sovelleta tukisääntöjä. Seurannut tarkastelu kuitenkin osoittaa, että järjestelmä, sellaisena kuin sitä sovelletaan tällä hetkellä, näyttää täyttävän kaikki edellytykset, jotka ovat tarpeen, jotta sitä voidaan pitää tukena. Komissio katsoo tämän pohjalta, että kyseinen verotusjärjestelmä on luonteeltaan tuki, jota on valtiontukien alalla tarpeellisen menettelyn aloittamisen ajankohtana pidettävä voimassa olevana.

— — Soveltamisasetuksen 1 artiklan b kohdan v alakohdassa todetaan nimenomaisesti, että sellainen toimenpide, joka ei käyttöönottohetkellä vielä ole tuki, voi yhteismarkkinoiden kehityksen johdosta myöhemmin muuttua sellaiseksi. Tällaisen tilanteen osalta soveltamisasetuksesta ilmenee, että kyseessä on voimassa oleva tuki, johon sovelletaan näin ollen mainitun asetuksen 17—19 artiklassa selostettua menettelyä. Samoin menetellään siinä tapauksessa, että komissio on alun perin katsonut, ettei tietty toimenpide ole tuki, mutta se muuttaa käsitystään ja katsoo, että kyseessä onkin perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettu tuki.”

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

- 19 Kantaja nosti käsiteltävänä olevan kanteen hakemuksella, joka saapui ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 13.9.2002.
- 20 Kantaja esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen samana päivänä saapuneella erillisellä asiakirjalla vaatimuksen, jonka mukaan käsiteltävänä oleva asia olisi ratkaistava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 76 a artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaisessa kiireellisessä menettelyssä.
- 21 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennettu toinen jaosto päätti 8.10.2002 saatuaan tiedon mainittua asiaa koskevista komission huomautuksista, hylätä kiireellistä menettelyä koskevan vaatimuksen.
- 22 Komissio esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 31.10.2002 saapuneella erillisellä asiakirjalla oikeudenkäyntiväitteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Kantaja on esittänyt huomautuksensa oikeudenkäyntiväitteestä 12.12.2002.
- 23 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkittavaksi ottamatta, koska edellytykset tähän selvästi puuttuvat

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

24 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää oikeudenkäyntiväitteen

— kumoaa riidanalaisen päätöksen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

25 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi asianosaisen pyynnöstä ratkaista kanteen tutkittavaksi ottamista koskevan kysymyksen käsittelemättä itse pääasiaa. Mainitun artiklan 3 kohdan mukaan jatkokäsittely on suullinen, ellei toisin päätetä. Käsiteltävänä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo saaneensa asiakirjoista riittävät tiedot voidakseen ratkaista asian ilman oikeudenkäyntimenettelyä.

26 Komissio esittää kaksi tutkimattajättämisperustetta. Ensimmäisessä se väittää, että riidanalainen päätös ei ole kannekelpoinen toimenpide. Toisessa se riitauttaa kantajan asiavaltuuden.

Asianosaisten lausumat

- 27 Ensiksi komissio väittää, että oikeuskäytännössä on täsmennetty, että silloin kun on kyse toimista tai päätöksistä, jotka tehdään monivaiheisessa menettelyssä, kannekelpoisia toimia ovat ainoastaan sellaiset toimenpiteet, joissa lopullisesti vahvistetaan komission kanta kyseisen menettelyn päätteeksi; sen sijaan menettelyn kuluessa tehdyt toimenpiteet, joilla valmistellaan lopullista päätöstä, eivät ole kannekelpoisia (asia 60/81, IBM v. komissio, tuomio 11.11.1981, Kok. 1981, s. 2639, Kok. Ep. VI, s. 231). Nyt esillä olevassa asiassa riidanalainen päätös on komission mukaan ainoastaan valmisteleva toimenpide, joka on tehty EY 88 artiklassa ja valtioneuvoston soveltamisasetuksessa säädetyn voimassa olevia tukia koskevan tutkimusmenettelyn välivaiheessa. Riidanalaisella päätöksellä ei komission mukaan ole välitöntä oikeusvaikutusta eikä se muuta kantajan eikä kantajan jäsenten oikeusasemaa. Komissio voisi tehdä sellaisen päätöksen, joka vaikuttaisi kyseessä olevan järjestelmän edunsaajien etuihin, ainoastaan riidanalaisella päätöksellä aloitetussa virallisessa tutkimusmenettelyssä saatuja tietoja koskevan tutkimuksen perusteella.
- 28 Komissio väittää toiseksi, ettei oikeuskäytännön mukaan sellaisella päätöksellä, jolla aloitetaan voimassa olevaa tukea koskeva menettely, ole välittömiä oikeusvaikutuksia eikä se näin ollen ole kannekelpoinen toimenpide (asia C-312/90, Espanja v. komissio, tuomio 30.6.1992, Kok. 1992, s. I-4117, 17—22 kohta; asia C-47/91, Italia v. komissio, tuomio 5.10.1994, Kok. 1994, s. I-4635, 25—28 kohta sekä asia C-400/99, Italia v. komissio, tuomio 9.10.2001, Kok. 2001, s. I-7303, 61 kohta, jäljempänä asiassa Tirrenia annettu tuomio). EY 88 artiklan 3 kohdan viimeisen virkkeen mukaisen lykkäävän vaikutuksen johdosta kannekelpoisia toimenpiteitä ovat komission mukaan ainoastaan sellaiset päätökset, joilla aloitetaan virallinen tutkimusmenettely sellaisen täytäntöönpanovaiheessa olevan toimenpiteen osalta, joka on luokiteltu uudeksi tueksi.
- 29 Komissio väittää kolmanneksi, että kanne on nostettu liian aikaisin ja että jos se hyväksyttäisiin, se estäisi perustamissopimuksen ekonomian vastaisesti komissiota tutkimasta, onko kyseessä oleva järjestelmä katsottava tueksi ja onko se yhteismarkkinoille soveltuva.

- 30 Kantaja väittää ensiksi, että riidanalaisella päätöksellä on oikeusvaikutuksia.
- 31 Tältä osin kantaja väittää ensinnäkin, että komission on riidanalaisen päätöksen hyväksyessään täytynyt peruuttaa vuoden 1984 ja vuoden 1987 päätös, joissa se oli katsonut, ettei riidanalaiseen järjestelmään sovelleta valtioneuvoston päätöksiä. Kantajan mukaan olisi tosin mahdollista, että komissio tekisi lopullisen päätöksen, jonka mukaan — toisin kuin riidanalaisen päätöksen mukaan — koordinoitikeskuksia koskevaan järjestelmään ei sisälly tukea. Tällainen käänne olisi kantajan mukaan kuitenkin varsin epätodennäköinen, varsinkin kun komissio on jo ehdottanut aiheellisia toimenpiteitä, jotka kantajan mukaan ovat osoituksena siitä, että komissio katsoo, että kyseessä olevaan järjestelmään sisältyy yhteismarkkinoille soveltumaton voimassa oleva tuki.
- 32 Vuoden 1984 ja vuoden 1987 päätöksellä luotua oikeusvarmuutta ei kantajan mukaan näin ollen enää ole tai ainakin kantajan jäsenet ovat oikeusvarmuuden osalta tilanteessa, joka on epäedullisempi kuin se, jossa ne olivat ennen virallisen tutkimusmenettelyn aloittamista (asia T-251/00, Lagardère ja Canal + v. komissio, tuomio 20.11.2002, 111 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Näin ollen riidanalaisella päätöksellä on kantajan mukaan oikeusvaikutuksia ja se on siten kannekelpoinen toimenpide.
- 33 Kantaja väittää tämän jälkeen, että riidanalaisen päätöksen oikeusvaikutuksena on Belgian valtion ja niiden taloudellisten toimijoiden, joita asia koskee, perustellun luottamuksen heikkeneminen sen osalta, että riidanalainen järjestelmä on yhteisön oikeuden kanssa sopusoinnussa. Kantajan mukaan, kun otetaan huomioon EY 10 artikla, jonka mukaan jäsenvaltioiden on pidätyttävä kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamista, on oikeudellisesti epäselvää, voivatko Belgian viranomaiset jatkaa riidanalaisen järjestelmän soveltamista — uusien toimilupien myöntäminen mukaan luettuna — siihen saakka kun komissio tekee lopullisen päätöksensä. Kantaja väittää erityisesti, että Belgian viranomaiset eivät voisi olla ottamatta huomioon komission riidanalaisessa päätöksessä esittämiä täsmällisiä

(vaikkakin väliaikaisia) toteamuksia kyseessä olevan järjestelmän täytäntöönpanon osalta. Kantajan mukaan on oikeudellisesti epäselvää myös se, voiko yrityksellä olla oikeus perusteltuun luottamukseen sen suhteen, että se saa riidanalaisen järjestelmän mukaiset edut lopullisen päätöksen hyväksymiseen saakka. Tältä osin kantaja kyseenalaistaa sen, onko uudella koordinoitikeskuksella oikeus edellyttää saavansa toimiluvan kymmeneksi vuodeksi vielä juuri ennen kuin komissio tekee mahdollisesti kielteisen lopullisen päätöksen.

- 34 Kantaja väittää toiseksi, että sen periaatteen nojalla, jonka mukaan jokaisella on oikeus tosiasialliseen oikeussuojaan (asia C-50/00 P, *Unión de Pequeños Agricultores v. neuvosto*, tuomio 25.7.2002, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), riidanalainen päätös pitäisi voida saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi.
- 35 Tältä osin kantaja väittää ensinnäkin, että toisin kuin kilpailuoikeuden alalla tehdyt päätökset, valtiontukien alalla tehty lopullinen päätös osoitetaan kyseessä olevalle jäsenvaltiolle eikä suoraan taloudellisille toimijoille. Näin ollen mainittu jäsenvaltio voisi poliittisista syistä päättää olla nostamatta kumoamiskannetta kielteistä lopullista päätöstä vastaan ja noudattaa sitä, vaikka se ei olisikaan päätöksen perustana olevasta tarkastelusta yhtä mieltä. Kantaja huomauttaa, että Belgian hallitus on nyt esillä olevassa asiassa esittänyt kyseistä järjestelmää koskevan muutosehdotuksen riidanalaisen päätöksen johdosta ja jopa ennen komission lopullisen päätöksen hyväksymistä. Lisäksi mainittu hallitus kieltäytyy kantajan mukaan myöntämästä uusia toimilupia ja ilmoittaa voimassa olevien toimilupien uusimisen yhteydessä, että 10 vuoden voimassaoloaikaa voitaisiin lyhentää yhteisön tasolla tapahtuneen kehityksen johdosta. Näin ollen tuen saajien koordinoitikeskuksia koskevaa järjestelmää koskevaa kielteistä lopullista päätöstä vastaan nostama menestyksellinenkaan kanne ei turvaisi riittävää oikeussuojaa, koska se ei palauttaisi mainittua järjestelmää.
- 36 Kantaja huomauttaa tämän jälkeen, että oikeuskäytännössä on vakiintunut tosiasiallinen mahdollisuus kanteen nostamiseen tuomioistuimessa useimpia sellaisia päätöksiä vastaan, joilla aloitetaan virallinen tutkimusmenettely EY 88 artiklan 2 kohdan nojalla (asiassa *Tirrenia* annettu tuomio sekä yhdistetyt

asiat T-269/99, T-271/99 ja T-272/99, Territorio Historico de Guipúzca ym. v. komissio, tuomio 23.10.2002, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, jäljempänä asiassa baskituet annettu tuomio). Kantaja väittää erityisesti, että mainitulla tuomiolla vakiinnutetaan mahdollisuus kanteen nostamiseen tuomioistuimessa sellaista päätöstä vastaan, jolla aloitetaan virallinen tutkimusmenettely ja jolla tietty toimenpide luokitellaan uudeksi tueksi, kun sen sijaan kyseisen jäsenvaltion ja niiden taloudellisten toimijoiden mukaan, joita asia koskee, kyseessä oleva toimenpide on katsottava voimassa olevaksi tueksi tai EY 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kokonaan kuulumattomaksi. Mainittu oikeuskäytäntö huomioon ottaen sellainen päätös, jolla aloitetaan virallinen tutkimusmenettely voimassa olevaa tukea koskevassa asiassa — erityisesti silloin, kun mainitulla päätöksellä vahvistetaan toimenpiteen oikeudellisen soveltamisalan muutos kolmansiin nähden — pitäisi yhtä lailla olla mahdollista saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi. Nyt esillä olevassa asiassa Belgian viranomaiset ja ne taloudelliset toimijat, joita asia koskee, jotka vuoden 1984 ja vuoden 1987 päätösten perusteella katsoivat, ettei kyseessä olevaa järjestelmää ole katsottava tueksi, ovat kantajan mukaan juuri tällaisessa asemassa. Riidanalainen päätös pitäisi siten olla mahdollista saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi.

- 37 Kantaja väittää lopuksi, että riidanalaisen päätöksen johdosta on ilmennyt, että sen jäsenten on välttämätöntä antaa koordinoitukeskustensa rahoitusta koskevat vaihtoehtoiset määräykset EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn päättymisen jälkeen. Kun otetaan huomioon tällaisten vaihtoehtoisten määräysten antamiseen tarvittava aika, kantajan jäsenten on pakko toimia siinä vaiheessa, kun riidanalainen päätös on tehty, voidakseen ennustaa lopullisen kielteisen päätöksen seurauksia ja vähentää niitä.
- 38 Kantaja katsoo edellä esitetyn perusteella, että riidanalaista päätöstä on pidettävä kannekelpoisena toimenpiteenä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 39 Aluksi on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimia tai päätöksiä, jotka voivat olla EY 230 artiklassa tarkoitetun kumoamiskanteen

kohteena, ovat sellaiset toimenpiteet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi (edellä mainitun asiassa IBM v. komissio annetun tuomion 9 kohta sekä asia T-81/97, Regione Toscana v. komissio, tuomio 16.7.1998, Kok. 1998, s. II-2889, 21 kohta).

- 40 Silloin kun on kyse toimista tai päätöksistä, jotka tehdään monivaiheisessa menettelyssä eli esimerkiksi sisäisessä menettelyssä, kannekelpoisia toimia ovat pääsääntöisesti yleensä ainoastaan sellaiset toimenpiteet, joissa lopullisesti vahvistetaan toimielimen kanta kyseisen menettelyn päätteeksi; sen sijaan menettelyn kuluessa tehdyt toimenpiteet, joilla valmistellaan lopullista päätöstä, eivät ole kannekelpoisia (edellä mainitun asiassa IBM v. komissio annetun tuomion 10 kohta sekä asia T-64/89, Automec v. komissio, tuomio 10.7.1990, Kok. 1990, s. II-367, 42 kohta).
- 41 Valtiontukien alalla sellaiset menettelyn kuluessa tehdyt toimenpiteet, joilla on itsenäisiä oikeusvaikutuksia suhteessa lopulliseen päätökseen, jota niillä valmistellaan, ovat kannekelpoisia toimenpiteitä (asiassa Tirrenia annetun tuomion 57 kohta sekä yhdistetyt asiat T-195/01 ja T-207/01, Government of Gibraltar v. komissio, tuomio 30.4.2002, Kok. 2002, s. II-2309, 82 kohta).
- 42 Nyt esillä olevassa asiassa riidanalainen päätös on menettelyn kuluessa tehty toimenpide, jolla valmistellaan koordinoitikeskuksia koskevaa järjestelmää koskevaa komission lopullista päätöstä. Näin ollen mainittu valtiontukien alalla tehty päätös on kannekelpoinen toimenpide ainoastaan, jos sillä on itsenäisiä oikeusvaikutuksia huolimatta siitä, että se on menettelyn kuluessa tehty toimenpide.
- 43 Tässä kohdin on huomautettava ensiksi, että toisin kuin päätöksillä, joilla aloitetaan virallinen tutkimusmenettely sellaisten toimenpiteiden osalta, jotka on väliaikaisesti luokiteltu uusiksi tuiksi, riidanalaisella päätöksellä, jolla koordinoitikeskuksia koskeva järjestelmä luokitellaan voimassa olevia tukia sisältä-

väksi tukiohjelmaksi, ei ole itsenäisiä oikeusvaikutuksia, jotka liittyisivät EY 88 artiklan 3 kohdan viimeisen virkkeen mukaiseen lykkäävään vaikutukseen uusien tukien osalta (asiassa Tirrenia annetun tuomion 59 kohta; edellä mainitun asiassa *Government of Gibraltar v. komissio* annetun tuomion 84 ja 85 kohta sekä asiassa *baskituet* annetun tuomion 38 kohta).

- 44 Toiseksi on huomautettava, että toisin kuin kantaja väittää, koordinointikeskuksia koskevan järjestelmän luokittelu riidanalaisessa päätöksessä voimassa olevaa tukea sisältäväksi tukiohjelmaksi ei merkitse sitä, että komissio olisi päättänyt peruuttaa vuoden 1984 ja vuoden 1987 päätöksensä. Mainittu luokittelu on väliaikainen. Näin ollen valtiontukien soveltamisasetuksen 7 artiklan 2 kohdassa säädetään komission mahdollisuudesta lopettaa virallinen tutkimusmenettely päätöksellä, jossa todetaan, että toisin kuin mainittua menettelyä aloitettaessa katsottiin, kyseessä olevaa toimenpidettä ei ole luokiteltava tueksi.
- 45 Mainittu kyseessä olevan järjestelmän alustava luokittelu voimassa olevaksi tueksi ei voi, kuten kantaja väittää (ks. edellä 31 kohta), menettää väliaikaista luonnettaan sen vuoksi, että se on tehty kyseessä olevalle jäsenvaltiolle osoitetun aiheellisia toimenpiteitä koskevan ehdotuksen johdosta. Vaikka tällainen ehdotus merkitsee sitä, että komissio on jäsenvaltion esittämien huomautusten perusteella päättänyt ratkaisuun, jonka mukaan kyseessä oleva järjestelmä on katsottava yhteismarkkinoille soveltumattomaksi voimassa olevaksi tueksi, mainittu ratkaisu on sekin väliaikainen. Tosiasiassa ei voida sulkea pois sitä, että komissio tekee niiden tietojen pohjalta, jotka asianomaiset ovat esittäneet riidanalaisella päätöksellä aloitetussa virallisessa tutkimusmenettelyssä, erilaisen ratkaisun kuin se, johon se oli päättänyt aiheellisia toimenpiteitä ehdottaessaan, ja että komission lopullinen kanta on se, ettei riidanalaiseen järjestelmään sisälly tukea.
- 46 Näin ollen toisin kuin kantaja väittää (ks. edellä 32 kohta), ei ole katsottava, että riidanalaisella päätöksellä peruutetaan vuoden 1984 ja vuoden 1987 päätökset, eikä näin ollen, että sillä loukataan oikeusvarmuutta, jonka kantaja katsoo liittyvän viimeksi mainittuihin päätöksiin.

- 47 Kolmanneksi on huomautettava, että toisin kuin kantaja väittää (ks. edellä 33 kohta), Belgian valtion ja kantajan jäsenten perustellun luottamuksen väitetty heikkeneminen riidanalaisen päätöksen johdosta ei ole sellainen oikeusvaikutus, joka muuttaisi kantajan, sen jäsenten tai varsinkaan Belgian valtion oikeusasemaa selvästi. Riidanalaisella päätöksellä komissio ilmoittaa Belgian valtiolle ja niille taloudellisille toimijoille, joita asia koskee, että koordinoitikeskuksia koskevan järjestelmän soveltuvuus yhteismarkkinoille selvitetään, ja että on mahdollista, että mainittu järjestelmä katsotaan tutkimusmenettelyn päättyessä yhteismarkkinoille soveltumattomaksi voimassa olevaa tukea sisältäväksi tukiohjelmaksi. Kantajan väittämä perustellun luottamuksen heikkeneminen on kuitenkin ainoastaan mainitunlaisen varoituksen tosiasiallinen seuraus eikä oikeusvaikutus, joka riidanalaisen päätöksen olisi tarkoitus tuottaa (ks. samoin edellä mainitun asiassa IBM v. komissio annetun tuomion 19 kohta).
- 48 Siltä osin kuin kantaja tosiasiallisesti väittää, että riidanalainen päätös aiheuttaa oikeusvaikutuksenaan jäsenvaltiolle kiellon jatkaa koordinoitikeskuksia koskevan järjestelmän täytäntöönpanoa, riittää kun todetaan, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan voimassa olevaa tukea sisältävän tukiohjelman täytäntöönpanoa voidaan jatkaa niin kauan, kuin komissio ei ole todennut sen olevan yhteismarkkinoille soveltumaton (asia C-387/92, Banco Exterior de España, tuomio 15.3.1994, Kok. 1994, s. I-877, 20 kohta sekä asiassa Tirrenia annetun tuomion 61 kohta). Lisäksi kuten edellä on jo todettu (ks. 43 kohta), nyt esillä olevaan asiaan ei sovelleta mitään 88 artiklan 3 kohdan viimeisen virkkeen lykkäävistä vaikutuksista. Näin ollen väite, jonka mukaan EY 10 artikla huomioon ottaen olisi vastedes oikeudellisesti epäselvää, voivatko Belgian viranomaiset jatkaa koordinoitikeskuksia koskevan järjestelmän täytäntöönpanoa riidanalaisen päätöksen jälkeen ja ennen kuin komissio on hyväksynyt lopullisen päätöksen, on hylättävä.
- 49 Edellä esitetystä seuraa, ettei riidanalaisella päätöksellä ole mitään oikeusvaikutuksia. Näin ollen se ei ole kannekelpoinen toimenpide.
- 50 Lisäksi on huomautettava, että toisin kuin kantaja väittää (ks. edellä 34 kohta), periaate, jonka mukaan jokaisella on oikeus tosiasialliseen oikeussuojaan yhteis-

sön oikeudessa turvattujen oikeuksien osalta, ei voi edellyttää, että riidanalainen päätös on voitava saattaa yhteisöjen tuomioistuinten tutkittavaksi. Tältä osin riittää, kun huomautetaan, että mainittua periaatetta ei sovelleta silloin kun, kuten nyt esillä olevassa asiassa, riidanalaisella päätöksellä ei ole mitään oikeusvaikutuksia. Koska riidanalaisella päätöksellä ei ole oikeusvaikutuksia, sillä ei voida loukata mitään yhteisön oikeudessa turvattua oikeutta. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimet ovat toistuvasti ja nimenomaisesti täsmentäneet, että päätökset, joilla aloitetaan virallinen tutkimusmenettely, voidaan alistaa tuomioistuimen tutkittavaksi ainoastaan siltä osin, kuin niillä on itsenäisiä oikeusvaikutuksia (ks. asiassa *Tirrenia* annetun tuomion 55 ja 57 kohta; asiassa *Gibraltar* annetun tuomion 80 kohta ja sitä seuraavat kohdat sekä asiassa *bas-kituet* annetun tuomion 37 kohta). Mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenevää ratkaisua ei näin ollen voida ulottaa koskemaan virallisen tutkimusmenettelyn aloittamista koskevia päätöksiä, joilla, kuten nyt esillä olevassa asiassa, ei ole oikeusvaikutuksia.

- 51 Lopuksi kantajan väite, jonka mukaan sen jäsenet tarvitsevat pitkän ajanjakson vaihtoehtoisten rahoitusta koskevien määräysten antamista varten, ei sekään voi sellaisenaan olla perusteena sille, että riidanalainen päätös olisi voitava saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi.
- 52 Ensimmäinen tutkimattajättämisperuste on siis hyväksyttävä. Näin ollen ja ilman, että komission esittämää toista tutkimattajättämisperustetta olisi tarpeen tarkastella, on todettava, että kanne on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

- 53 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan hävinnyt asianosainen veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos sitä on vaadittu. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on komission lausuma huomioon ottaen veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN

on määrännyt seuraavaa:

- 1) Kanne jätetään tutkittavaksi ottamatta.
- 2) Kantaja velvoitetaan korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

Annettiin Luxemburgissa 2 päivänä kesäkuuta 2003.

H. Jung

kirjaaja

N. J. Forwood

jaoston puheenjohtaja